

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΤΑΜΑΣΟΥ ΚΑΙ ΟΡΕΙΝΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ

ΚΥΡΙΑΚΗΣ ΙΣΤ΄ ΛΟΥΚΑ (ΤΟΥ ΤΕΛΩΝΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΦΑΡΙΣΑΙΟΥ)
21 Φεβρουαρίου 2016 (Λουκα ιη΄10-14)

«εὐχαριστῶ σοι (Θεέ μου) ὅτι οὐκ εἰμὶ ὡσπερ οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων»

Στο σημερινό Ευαγγελικό ανάγνωσμα αγαπητοί μου χριστιανοί, μας περιγράφεται με παραβολικό τρόπο μια σκηνή απο τη σημερινή καθημερινότητα μας.

Ποια ιδέα έχουμε για τον εαυτό μας; Και πώς την έχουμε σχηματίσει; Τον συγκρίνουμε με γνωστούς μας, φίλους μας, συγγενείς μας, συγχωριανούς μας ...και νομίζουμε ότι υπερέχουμε από όλους αυτούς και τους ξεπερνάμε σε γνώση, σε ικανότητες, σε πλούτη, σε επιτυχίες, σε αρετή;...

Οι δυο άνθρωποι της παραβολής που προσδιορίστηκαν από το έργο τους και όχι από το όνομα τους, ανέβηκαν στο «ιερό» (δηλαδή στο ναό του Σολομώντος) να προσευχηθούν.

Οι τελώνες χαρακτηρίζονταν ως οι άδικοι και αμαρτωλοί άνθρωποι, ενώ οι Φαρισαίοι, ως οι διδάσκαλοι του Μωσαϊκού Νόμου, είχαν πολύ μεγάλη ιδέα για τον εαυτό τους και τύγχαναν μεγάλης εκτίμησης από τους τότε ανθρώπους.

Ο Φαρισαίος προχώρησε μπροστά, προς το θυσιαστήριο. Στάθηκε όρθιος, για να φαίνεται καλά, κι άρχισε να προσεύχεται υπερβολικά ευχαριστημένος:

— *«Σ' ευχαριστώ Θεέ μου, γιατί δεν είμαι εγώ σαν τους άλλους ανθρώπους, που είναι γεμάτοι κακία: κλέφτες, άδικοι, ανήθικοι, ούτε σαν αυτόν τον τελώνη»* και γύρισε με περιφρόνηση να τον δείξει. Όλοι είναι ένοχοι, άξιοι να καταδικαστούν. Εγώ ξεχωρίζω από όλους, είμαι γεμάτος από αρετές. *«Νηστεύω δύο φορές το Σάββατο και κάνω προσφορές στο ναό παραπάνω από εκείνο που ορίζει ο Νόμος».*

Και ο Τελώνης; Αυτός δεν αισθανόταν τον εαυτό του άξιο να προχωρήσει. Έμεινε μακριά από το θυσιαστήριο. Με το κεφάλι σκυμμένο. Δεν τολμούσε ούτε τα χέρια του, αλλά ούτε και το βλέμμα του να υψώσει προς τον ουρανό. Μόνο χτυπούσε το στήθος του, γιατί αισθανόταν πόσο αμαρτωλή ήταν η καρδιά του απέναντι στο Θεό. Μόνο τα χείλη του ψιθύριζαν συνέχεια αυτά τα λόγια: *«Ο Θεός, ιλάσθητί μοι τῷ ἀμαρτωλῷ».* Ω, Κύριε και Θεέ, σπλαχνίσου με και συγχώρησέ με τον αμαρτωλό!

Ο Ιησούς μας διαβεβαιώνει ότι αυτόν τον ταπεινωμένο τελώνη, που πίστευε πως ήταν άξιος να τιμωρηθεί, ο Θεός τον συγχώρησε. Ο περιφρονημένος Τελώνης γύρισε στο σπίτι του αθωωμένος και δίκαιος ενώπιον του Θεού! Και όχι ο Φαρισαίος.

Δεν είναι τυχαίο που ο Άγιος Ιωάννης ο Χρυσόστομος αναφέρει την υπερηφάνεια ως ακρόπολη των κακών, πηγή και ρίζα όλης της κακίας που διακατέχει έναν άνθρωπο. Το ίδιο και οι πρωτόπλαστοι, λόγω της υπερηφάνειας έχασαν τον παράδεισο. Θέλησαν να γίνουν θεοί και γυμνώθηκαν από την θεία χάρη και αγιότητα.

Για αυτό και ο Χριστός ως ισχυρό και ασφαλές θεμέλιο της επιστροφής και της σωτηρίας μας έθεσε την ταπείνωση. Ξεκίνησε το κήρυγμα του από τον μακαρισμό των «*πτωχών τω πνεύματι*» δηλαδή των ταπεινών. Διακήρυξε ο ίδιος ο Χριστός ότι δεν ήλθε για να καλέσει δίκαιους δηλ. αυτούς που θεωρούν τον εαυτό τους εντάξει απέναντι του Θεού, αλλά «*αμαρτωλούς εις μετάνοιαν*». Τόνισε ότι ενώπιον του Θεού είναι όποιος ταπεινώσει τον εαυτό του. Γίνε σαν παιδί και γίνε «*πάντων έσχατος και πάντων διάκονος*». Ακόμη έναν βασικό νόμο, τον οποίο έθεσε ο ίδιος ο Κύριος είναι «*Ο υψών εαυτόν ταπεινωθήσεται, ο δε ταπεινών εαυτόν υψωθήσεται*» (Λουκά ιη', 14).

Άρχισε και φέτος το Τριώδιο. Μια εκκλησιαστική περίοδος δέκα εβδομάδων, που ξεκινά από την Κυριακή του Τελώνου και Φαρισαίου και φτάνει μέχρι και το Μεγάλο Σάββατο. Μέσα στην περίοδο αυτή περιλαμβάνεται και η Μεγάλη Τεσσαρακοστή, καθώς και η αγία και Μεγάλη Εβδομάδα. Αν θέλαμε με λίγες λέξεις να χαρακτηρίσουμε το πνεύμα του Τριωδίου, δε θα βρίσκαμε καλύτερες από αυτές με τις οποίες αρχίζει ένας ύμνος αυτών των ημερών: «*Μετανοίας ο καιρός και δεήσεως ώρα*», γράφει ο εμπνευσμένος ιερός μελωδός. Αυτός δηλαδή ο καιρός, αυτή η περίοδος, είναι καιρός μετανοίας και προσευχής.

Κλείνοντας αξίζει να αναφέρομε και ορισμένα ψυχοφελή ρήματα του Αγίου Ιωάννου της Κλίμακος:

«Η υπερηφάνεια είναι άρνησις του Θεού, εφεύρεσις των δαιμόνων, εξουθένωσις των ανθρώπων, μητέρα της κατακρίσεως, απόγονος των επαίνων, απόδειξις ακαρπίας, φυγαδευτήριο της βοηθείας του Θεού, πρόδρομος της παραφροσύνης, πρόξενος πτώσεων, αιτία της επιληψίας, πηγή του θυμού, θύρα της υποκρίσεως, στήριγμα των δαιμόνων, φύλαξ των αμαρτημάτων, δημιουργός της ασπλαχνίας, άγνοια της συμπαθείας, πικρός κριτής, απάνθρωπος δικαστής, αντίπαλος του Θεού, ρίζα της βλασφημίας».

Για αυτό και ο Χριστός ως ισχυρό και ασφαλές θεμέλιο της επιστροφής και της σωτηρίας μας έθεσε την ταπείνωση.

Ας είμαστε ταπεινοί τη καρδιά, λοιπόν, αδελφοί μου, όπως ο ίδιος ο Κύριος μας δίδαξε την αρετή αυτή και να παρακαλάμε τον Κύριο να μας προσθέσει δύναμη σε αυτή την περίοδο ταπείνωσης και μετανοίας την οποία καλούμαστε να ζήσουμε την περίοδο αυτή.

Αρχιμανδρίτης Θεοτόκης Φαίδωνος

